

Gemeente Achtkarspelen Accountantsverslag 2025

VERTROUWELIJK

Aan de leden van de gemeenteraad
van de gemeente Achtkarspelen
Postbus 2
9285 ZV BUITENPOST

Jufferenwal 30
8011 LE ZWOLLE
telefoon (088) 236 7777
e-mail Audit@Flynth.nl

kenmerk
661077156/SH/1334

behandeld door
S. Hof MSc RA
T. van der Woude MSc

datum
25 juni 2026

onderwerp
Accountantsverslag 2025

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2025. Ons accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit onze controle. In de rapportage nemen we u mee in de belangrijkste uitkomsten van werkzaamheden, zoals ons oordeel over uw schattingen, gehanteerde materialiteit en onderkende risico's. De structuur van de rapportage vindt u terug in de inhoudsopgave op de volgende pagina. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2025. Wij hebben deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 17 juni jl. met een ambtelijke afvaardiging en de portefeuillehouder besproken. In de vergadering van uw controlecommissie op 25 juni hebben wij een nadere toelichting op dit verslag gegeven.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Achtkarspelen voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Hoogachtend,
Flynth Audit B.V.

 Ondertekend door Sietse Hof

S. Hof MSc RA

Inleiding

In het kader van de door de gemeenteraad aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2025 van de gemeente Achtkarspelen brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars-controlewerkzaamheden die wij hebben uitgevoerd.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2025. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van uw gemeente.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2025 van de gemeente Achtkarspelen en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw gemeente. In dit kader hebben wij diverse gesprekken gevoerd met het college en de organisatie over gemaakte risico-inschattingen, getroffen beheersmaatregelen en onze geplande controlewerkzaamheden. De toelichtingen in dit verslag zijn beperkt tot de punten die voortvloeien uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's vanuit de controle van de jaarrekening.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden afgerond en hebben een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2025 verstrekt.

Inhoud accountantsverslag

Hoofdstuk 1	Bestuurlijke samenvatting
Hoofdstuk 2	Kernpunten van de controle
Hoofdstuk 3	Rechtmatigheidsverantwoording
Hoofdstuk 4	Analyse vermogen en resultaat
Hoofdstuk 5	Interne beheersing & automatisering
Hoofdstuk 6	Externe ontwikkelingen
Bijlage A1	Niet gecorrigeerde bevindingen
Bijlage A2	Gecorrigeerde bevindingen
Bijlage B	SiSa fouten en onzekerheden
Bijlage C	Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd
Bijlage D	Onze communicatie met u

	Inleiding
	Samenvatting
	Kernpunten van de controle
	Rechtmatigheidsverantwoording
	Analyse vermogen en resultaat
	Interne beheersing & automatisering
	Externe ontwikkelingen
	Bijlagen

1. Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Controleverklaring

Wij hebben de accountantscontrole van de jaarrekening 2025 van de gemeente Achtkarspelen afgerond. Wij hebben een **goedkeurende controleverklaring** voor de getrouwheid verstrekt, onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Verder hebben we geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving.

De gehanteerde materialiteit bedraagt € 2.280.000.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.

Belangrijkste bevindingen

Controlebevindingen

Er is sprake van ongecorrigeerde fouten met een totale impact op het resultaat van € 205.939 voordelig. Deze bevindingen zijn nader toegelicht in dit verslag en samengevat in bijlage A1 bij dit verslag. De bevindingen hebben geen impact op ons oordeel. Daarnaast is er sprake van diverse gecorrigeerde controleverschillen, voor een specificatie verwijzen wij u naar bijlage A2.

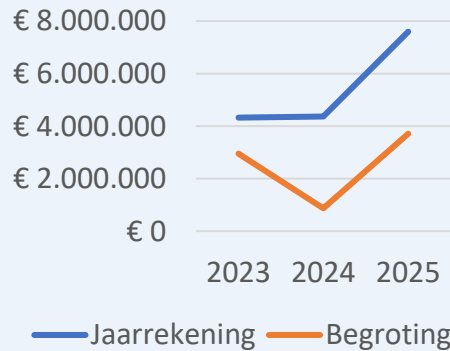
Rechtmatigheidsverantwoording

Het college concludeert dat er voor een bedrag van € 7.229.110 aan onrechtmatigheden aanwezig zijn. Dit bedrag ligt boven de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens. Het overgrote deel van de onrechtmatigheden, een bedrag van € 6.696.125, ziet toe op het begrotingscriterium. Van de onrechtmatigheden past € 2.802.000 binnen de met de raad gemaakte afspraken en derhalve als acceptabel zijn aangemerkt.

Wij kunnen instemmen met de conclusie van het college en constateren dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave biedt.

Ontwikkeling resultaat tov begroting

Het gerealiseerde resultaat is in 2025 € 3.885.000 voordeliger dan was begroot, met name door incidentele voordelen.

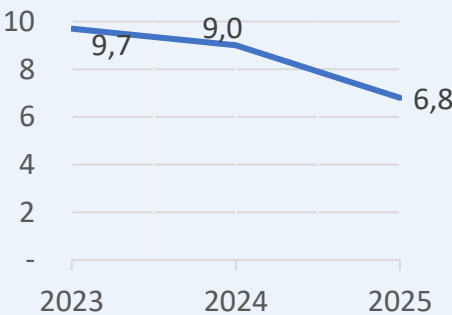
Belangrijkste aandachtspunten 2026

Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2025 willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de volgende aandachtspunten voor 2026 benoemen:

1. Versterking van het planning- en controlproces, met name gericht op de jaarafsluiting.
2. Vanwege het toenemende belang van digitale vastleggingen adviseren wij u het komend jaar aandacht te blijven houden voor de inrichting van uw applicaties.
3. Inwerkingtreding Cyberbeveiligingswet en NIS2-regelgeving.

Uw weerstandsvermogen

De weerstandsratio is in 2025 afgenomen, door een afname van de weerstandscapaciteit en een toename van het risicoprofiel.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

2. Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Algemeen (1/4)

Controleverklaring

Wij hebben de accountantscontrole van de jaarrekening 2025 van de gemeente Achtkarspelen afgerond. Wij hebben een **goedkeurende controleverklaring** voor de getrouwheid verstrekt, onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Verder hebben we geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving.

De voor fouten en onzekerheden gehanteerde materialiteit bedraagt € 2.280.000. De bevindingen in onze rapportage zijn opgenomen vanaf € 50.000. Vorenstaande conform het VIC Beleidsplan 2025-2028 dat op 18 december 2025 is vastgesteld door uw gemeenteraad.

Reikwijdte van de controle

In de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2025. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Gedurende het verloop van de controle over boekjaar 2025 is op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2025 voldoende voor de doelstelling van de controle van gemeente Achtkarspelen.

Grondslagen en verantwoording conform BBV

Het college heeft de jaarrekening opgesteld volgens de verslaggevingsvereisten van het besluit begroting en verantwoording (BBV).

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de grondslagen in de jaarrekening. Wij constateren dat er in het boekjaar 2025 geen wijzigingen zijn doorgevoerd in de gehanteerde waarderingsgrondslagen. Naar onze mening zijn de door het college gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast.

Schattingen

Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel.

Sociaal domein

Voor de kosten in het kader van de Jeugdhulp en Wmo steunt u niet alleen op de controleverklaring en financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders, maar baseert u zich ook op de beheersmaatregelen die in uw eigen procesgang waarborgen bieden dat de juiste zorgprestaties conform de gemaakte afspraken door de zorgaanbieders aan de cliënten van Achtkarspelen zijn verleend. Op basis daarvan resteren in onze controle geen onzekerheden voor de prestatielevering.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Algemeen (2/4)

Bevinding 1: Afrekening 2025 Verbonden partijen

De verwerking van de afrekening van verbonden partijen is niet volledig verwerkt. Uit de jaarrekening van de Veiligheidsregio Fryslân van 2025 blijkt dat de gemeente als gevolg van een positief resultaat bij de Veiligheidsregio recht heeft op een uitkering van € 226.024. Uit de jaarrekening van het FUMO blijkt dat de gemeente een aanvullende bijdrage dient te verrichten van € 14.229 als gevolg van een negatief resultaat. Per saldo zijn de afrekening voor een bedrag van € 211.795 te laag verantwoord in de jaarrekening. Dit bedrag hebben wij derhalve als controleverschil aangemerkt.

Bevinding 2: Nagekomen lasten 2025

Vanuit onze voortgezette controle is gebleken dat er in 2026 voor een totaalbedrag van € 223.608 aan facturen is ontvangen die toezien op de exploitatie 2025, welke niet meer in de jaarrekening 2025 zijn verwerkt. Dit bedrag hebben wij als controleverschil aangemerkt.

Bevinding 3: Ten onrechte tussentijdse winst genomen

In de grondexploitaties is een grondverkoop op complex Surhuisterveen Lauwerskwartier verwerkt, waarvan de akte pas in 2026 gepasseerd gaat worden. Op grond van het BBV is dit niet toegestaan en mag de verkoop pas verwerkt worden na akte passering. De gemeente heeft op basis van de koopovereenkomst reeds een btw factuur verstuurd en die ook in de administratie verwerkt. Deze werkwijze is onjuist, omdat hierdoor de nota als debiteur verantwoord is voor € 469.000 terwijl er geen vordering is in 2025. Daartegenover is de GREX onterecht verlaagd met € 387.000 en de btw positie onterecht gemuteerd voor € 81.000. Dit betreffen allemaal correcties die betrekking hebben op de balans en niet op het resultaat. Als gevolg van de onjuiste verwerking van deze grondverkoop is er in 2025 ten onrechte een tussentijdse winst van € 94.000 gerealiseerd. Dit bedrag hebben wij als controleverschil aangemerkt. Wij adviseren hierbij ook om met ingang van 2026 pas facturen op te maken op het moment dat de akte passering daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

Bevinding 4: Voorziening welzijnsgebouwen

Vanuit de controle op de onderhoudsvoorziening voor welzijnsgebouwen is gebleken dat op basis van de huidige onderhoudsplannen de voorziening welzijnsgebouwen de komende jaren een buffer kent die nooit benut gaat worden. Dit betekent dat de voorziening overvolledig is en dat is niet toegestaan. Om die reden hebben wij een bedrag van € 300.000 als controleverschil aangemerkt.

Bevinding 5: Voorziening herwaardering functies

Door de gemeente is een herwaardering van functies uitgevoerd en op basis hiervan zijn diverse betalingen verricht als gevolg van de uitkomsten van deze herwaardering. De voorziening is gevormd op basis van toekomstige lasten en dit is op basis van de voorschriften van het BBV niet toegestaan. De voorziening had derhalve vrij moeten vallen. Aangezien dit niet gedaan is, hebben wij de complete voorziening als controleverschil aangemerkt.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de
controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing en
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Algemeen (3/4)

Bevinding 6: Voorziening Renovatie kunstgrasvelden

De gemeente heeft een voorziening getroffen voor de renovatie van diverse kunstgrasvelden. Op dit moment is de voorziening bepaald voor één kunstgrasveld, waarbij de kans bestaat dat er in de toekomst meerdere kunstgrasvelden gerenoveerd moeten worden vanuit de zorgplicht van de gemeente. Voor deze ene voorziening is in 2021 een berekening gemaakt en deze wordt jaarlijks geïndexeerd met 2%. Kijkend naar de index voor dienstprijzen, is deze jaarlijkse indexatie van 2% te laag en bestaat het risico dat de voorziening niet toereikend is. Op basis van de huidige dienstprijzenindex zou een extra dotatie van € 17.706 benodigd zijn en dit hebben wij als controleverschil aangemerkt. Daarnaast adviseren wij om in 2026 te onderzoeken voor welke kunstgrasvelden allemaal een renovatie plaats moet vinden en van daaruit ook een berekening op te stellen wat de kosten zijn voor deze renovatie. De voorziening dient dan op basis van die berekening aangevuld te worden.

Bevinding 7: VPB Last onjuist verwerkt

De gemeente ontvangt jaarlijks een voorlopige aanslag voor de VPB en boekt deze in het betreffende jaar als kosten in de administratie. In 2025 is de definitieve aangifte van de VPB 2024 ontvangen, waaruit blijkt dat er geen VPB verplichting is. Dit betekent dat het bedrag uit de voorlopige aanslag onterecht in de kosten verwerkt is. Daarnaast is voor 2025 een voorlopige aanslag ingediend van € 54.770. De eerste inschatting van de fiscalist is echter dat er een bedrag te vorderen is over 2025 van € 742. Dit betekent dat de voorlopige aanslag onterecht is de kosten verwerkt is. Per saldo heeft de gemeente een bedrag terug te vorderen heeft van € 110.469. Dit is niet verwerkt in de jaarrekening en merken wij daarom aan als controleverschil.

Bevinding 8: Onjuiste mutatie voorziening afval

Binnen de afvalstoffenheffing is sprake van een zogenaamd gesloten systeem. De middelen die de gemeente ontvangt vanuit de afvalstoffenheffing moeten gebruikt worden voor het product afval. Indien de opbrengsten hoger uitvallen dan de kosten, dan moet hiervoor een specifieke voorziening aangehouden worden waar deze middelen in gereserveerd worden. In 2025 heeft de gemeente een onttrekking aan de voorziening gedaan van € 431.021. Bij het beoordelen van de kostendekkendheid is geconstateerd dat deze onttrekking te hoog is geweest, waardoor er per saldo meer baten dan lasten op het product afval zijn gerealiseerd. Hierdoor had de onttrekking voor een bedrag van € 93.169 teruggedraaid moeten worden. Dit is niet verwerkt in de jaarrekening en merken wij daarom aan als controleverschil.

Bevinding 8: Onjuiste mutatie voorziening riolering

Binnen de rioolheffing is sprake van een zogenaamd gesloten systeem. De middelen die de gemeente ontvangt vanuit de rioolheffing moeten gebruikt worden voor het product riool. Indien de opbrengsten hoger uitvallen dan de kosten, dan moet hiervoor een specifieke voorziening aangehouden worden waar deze middelen in gereserveerd worden. In 2025 heeft de gemeente een dotatie aan de voorziening gedaan van € 44.521. Bij het beoordelen van de kostendekkendheid is geconstateerd dat deze dotatie te laag is geweest, waardoor er per saldo meer baten dan lasten op het product riool zijn gerealiseerd. Hierdoor had een aanvullende dotatie plaats moeten vinden van € 162.520. Dit is niet verwerkt in de jaarrekening en merken wij daarom aan als controleverschil.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Algemeen (4/4)

Bevinding 9: Voorziening Baggeren

In de jaarrekening van de gemeente is een onderhoudsvoorziening opgenomen ten behoeve van de baggerwerkzaamheden. Voorwaarde van deze voorziening is dat de gemeente de kosten over de komende jaren gedegen kan inschatten, zodat zij de kosten voor de komende periode kan egaliseren via de voorziening. Doordat de kosten in de toekomst onvoldoende in te schatten zijn, voldoet de voorziening niet aan de voorwaarden. Om die reden had de voorziening moeten vrijvallen. Dit is niet verwerkt in de jaarrekening en daarom merken wij de voorziening met een saldo van € 202.189 aan als controleverschil.

Rechtmatigheids- verantwoording

Uit onze werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn geen bevindingen gebleken. In de opgenomen toelichtingen van het college hebben we geen afwijkingen geconstateerd en achten we de werkzaamheden van het college toereikend om tot een oordeel te komen. Voor een nadere toelichting verwijzen we u naar het hoofdstuk rechtmatigheidsverantwoording in dit verslag.

Single Information Single Audit (SiSa)

In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd voor ontvangen specifieke uitkeringen en gerelateerde bestedingen door middel van de SiSa-bijlage. Het Rijk en provincies maken in toenemende mate gebruik van deze specifieke uitkeringen. Het afzonderlijk verantwoorden van deze specifieke regelingen zorgt voor een verzwaring van de administratieve lasten voor de organisatie.

Voor een nadere toelichting op de uitkomsten van onze controle verwijzen wij naar bijlage B.

Frauderisicoanalyse

Het college heeft een frauderisicoanalyse opgesteld. Wij adviseren het college om dit periodiek te bespreken, zodat deze analyse een zichtbaar en vast onderdeel van de interne beheersomgeving wordt.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 246.000 niet te boven gaan. Daarnaast dient u het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2025 voor de topfunctionarissen en overige medewerkers geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de
controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing en
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Algemeen (4/4)

Analyse vermogen en resultaat

Het gerealiseerde resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt € 7.596.000 voordelig versus een begroot resultaat (na wijziging) van € 3.710.000 voordelig. Het voordeligere resultaat ten opzichte van de gewijzigde begroting wordt onder andere veroorzaakt door:

- Aanvullende dotatie pensioenvoorziening € 982.000 (nadelig)
- Gemeentefonds (2025 en voorgaande jaren) € 1.500.000 (voordelig)
- Afrekening beschermd wonen € 250.000 (voordelig)
- Grondexploitaties (winst en interne verrekeningen) € 1.597.000 (voordelig)

Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij u naar de inleiding die is opgenomen de jaarstukken 2025. In hoofdstuk 4 'Analyse vermogen en resultaat' van dit verslag gaan wij nader in op het resultaat en de ontwikkeling van het (weerstands)vermogen.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing en
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole - Grondexploitaties (1/2)

Samenvatting

Wij hebben de grondexploitaties 2025 beoordeeld en onze bevindingen zijn in deze paragraaf opgenomen.

Samenvattend concluderen wij:

- de gemeente Achtkarspelen heeft voor alle BIE (bouwgronden in exploitatie) een individueel en geactualiseerd exploitatieplan ten behoeve van de jaarrekening 2025 opgesteld;
- in 2025 is de totale waarde van de grondexploitatie afgenomen van € 111.000 naar € 4.000;
- het risicoprofiel is vergelijkbaar met voorgaand boekjaar;
- in het boekjaar 2025 is voor één project (tussentijdse) winst genomen conform de door de commissie BBV voorgeschreven systematiek (POC). Dit betreft in totaal € 94.000. Hierbij merken wij op de deze winst ten grondslag liggende grondverkoop pas in 2026 is gerealiseerd, waardoor wij de winstname als controleverschil hebben aangemerkt. Deze verkoop is ook als vermindering op de GREX verwerkt, wat onterecht is, gezien de levering pas in 2026 heeft plaatsgevonden.

Algemeen

De gemeente Achtkarspelen heeft de exploitatieberekening van de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening 2025 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld dat de uitgangspunten aanvaardbaar zijn. De waarde van de balanspost voorraden per eind 2025 in de balans van de gemeente Achtkarspelen bedraagt € 4.000. De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden is als volgt opgebouwd:

Bouwgronden in exploitatie x € 1.000	2023	2024	2025
Woningbouw	60	184	82
Bedrijventerreinen	(191)	(73)	(86)
Voorziening dekking verliessaldi	0	0	0
Totaal	(131)	111	4

Voor een verdere toelichting over deze onderwerpen verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid in uw jaarverslag.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Grondexploitaties (2/2)

Gehanteerde parameters

De gehanteerde kosten- en opbrengsteninflatie zijn door u afgeleid van gepubliceerde cijfers door Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en een specifiek onderzoek door een extern bureau. Dat deze inflatiecijfers ook voor de exploitaties van de gemeente Achtkarspelen van toepassing zijn is onderbouwd met calculatieverschillen uit het verleden, gemaakte afspraken met ontwikkelaars dan wel met behulp van recentelijke transacties. Tijdens de controle over het boekjaar 2025 heeft dit niet tot bijzonderheden of aanpassingen geleid.

De rekenrente is gebaseerd op de omslagrente. De gehanteerde rente bedraagt 0,1% (2024: 0,54%) en is gebaseerd op de definitieve jaarrekening van het voorgaande jaar. De disconteringsvoet is bij de doorrekening door u gekoppeld aan het maximaal meerjarig streefpercentage van de ECB (Europese Centrale Bank) voor de inflatie binnen de eurozone, te weten 2%. Hiermee voldoet de gemeente Achtkarspelen aan de uitgangspunten zoals gesteld in de BBV-notitie.

Wij zijn van mening dat de projectbegrotingen zijn gebaseerd op valide uitgangspunten en dat de stijging van de opbrengsten relatief voorzichtig is ingeschat.

Planning en programmering

Ten aanzien van planning zien wij dat een aantal exploitaties een relatief lange doorlooptijd c.q. verwachte einddatum kennen. Exploitaties met een langere looptijd kennen onzekerheden en bevatten schattingselementen waardoor toekomstige opbrengsten en kosten lastiger aannemelijk zijn te maken. Om hierover voldoende controlezekerheid te krijgen hebben wij met behulp van “backtesting” inzicht gekregen in de kwaliteit van de inschatting door het college (oftewel wat betrof inschatting vorig jaar versus de realisatie).

In het kader van “backtesting” en nog te realiseren opbrengsten en kosten merken wij het volgende op:

- **Doorlooptijd:** de doorlooptijd van de exploitaties zijn soms relatief lang, echter de door de Commissie BBV aangeduide 10-jaarstermijn wordt niet overschreden.
- **Woningbouw:** in 2025 resteert nog één actieve grondexploitatie, te weten Twijzel sportvelden. In 2025 zijn er op deze grondexploitatie geen noemenswaardige ontwikkelingen geweest.
- **Bedrijventerreinen:** de bedrijventerreinen vertegenwoordigen een totale boekwaarde van € -86.000 (meer opbrengsten dan kosten).

Uit de “backtesting” en nog te realiseren opbrengsten en kosten constateren wij dat u adequaat ingespeeld heeft op zowel planning als programmeringen.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing en
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Voorzieningen (1/3)

Voorzieningen - algemeen

Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Achtkarspelen toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. In artikel 44 van het BBV is opgenomen dat voorzieningen (alleen) gevormd moeten worden voor:

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
2. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
3. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
4. van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden. Voor de opgenomen voorzieningen in de jaarrekening hebben wij deze ontvangen en beoordeeld.

Voorziening riolering en afvalstoffenheffing

De gemeente Achtkarspelen classificeert de voorzieningen riolering en afvalstoffenheffing als een voorziening artikel 44 lid 2 van het BBV (van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden). De mutatie op deze voorzieningen betreft het resultaat op het product riolering en het product afvalstoffenheffing. Het resultaat op deze producten bestaat enerzijds uit de ontvangen riool- en afvalstoffenheffingen en anderzijds uit de kapitaallasten van de geïnvesteerde bedragen in riolering en de kosten voor klein en groot onderhoud aan de rioleringen. Deze verwerkingswijze is conform het BBV. Wij adviseren u wel om jaarlijks te monitoren op basis van het GRP of de omvang van de voorziening riolering toereikend is c.q. blijft om de resultaten uit het product Riolering te kunnen dekken.

Voor beide voorzieningen is op basis van een eerste analyse van de kostendekkendheid van product afval en riool een mutatie verricht op de voorziening. Dit betrof respectievelijk een onttrekking van € 431.021 en een dotatie van € 44.521. Tijdens de controle van de jaarrekening is gebleken dat deze mutaties onjuist zijn. Voor het product afval is te veel onttrokken en voor het product riolering is te weinig gedoteerd. Dit betekent dat bij beide heffingen de baten hoger uit zijn gevallen dan de lasten. Voor het product afval gaat dit om € 93.169 en voor product riool gaat dit om € 162.520. Aangezien dit middelen zijn met een expliciete beklemming van derden, namelijk de burgers, moeten deze overschotten gereserveerd blijven in een voorziening. In de jaarrekening 2025 heeft deze dotatie aan de voorziening niet plaatsgevonden, waardoor wij dit als een controleverschil aanmerken. Wij geven hierbij wel expliciet aan dat deze verwerking in 2026 alsnog moet plaatsvinden, omdat het niet is toegestaan om middelen uit de afvalstoffenheffing en de rioolheffing toe te voegen aan de algemene reserve.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Voorzieningen (2/3)

Voorziening pensioen wethouders

Deze voorziening heeft per ultimo 2025 een stand van € 5.163.000.

Aan de pensioenvoorziening wethouders liggen actuariële berekeningen ten grondslag. Deze zijn gemaakt door Visma. Bij het opstellen van de berekeningen gebruikt Visma de volgende parameters:

Berekeningsdatum: 31 december 2025
Rekenrente: 2,954% (vorig jaar 2,325%)
Sterftetabel: GBM/GBV 2018-2023

De berekeningsdatum en gebruikte rekenrente zijn in lijn met de aanwijzingen die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in haar circulaire 2026 heeft voorgeschreven. Tevens is rekening gehouden met de indexatie van de pensioenen door het ABP met 2,84% per 1 januari 2026 en de dekkingsgraad van 123,5% voor de inkoop bij ABP per 1-1-2028 conform de aanwijzingen van de commissie BBV.

De dotatie die de gemeente als gevolg van de dekkingsgraad van het ABP aan de voorziening heeft moeten doen betreft € 982.216 en is op de juiste wijze verwerkt.

Voorziening verlof

Met ingang van 2022 is het voor ambtenaren op basis van de CAO mogelijk om uren te reserveren als spaarverlof. Met het saldo spaarverlof kunnen ambtenaren sparen om eerder met pensioen te gaan of om bijvoorbeeld een sabbatical te nemen. De gemeente loopt hiermee tegen een financiële verplichting aan omdat een ambtenaar geen werkzaamheden verricht in een bepaalde periode, maar wel doorbetaald wordt.

Op grond van het BBV dient hiervoor een voorziening gevormd te worden, waardoor de kosten dienen te worden genomen in het jaar waar het recht op spaarverlof ontstaat. Daarbij dient tevens een voorziening gevormd te worden voor uren die omgezet kunnen worden in spaarverlof. De gemeente Achtkarspelen heeft deze voorziening in de jaarrekening verantwoord en heeft deze bepaald op € 596.000. De vorming van deze voorziening voldoet aan de kaders van het BBV.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing en
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Voorzieningen (3/3)

Onderhouds-voorzieningen

In de jaarrekening zijn diverse middelen gereserveerd middels een voorziening voor onderhoud, namelijk de voorziening voor het baggeren, de voorziening voor de verschillende gebouwen en de voorziening voor de inhaalslag van de wegen. Voor de verschillende voorzieningen heeft de gemeenteraad diverse beheerplannen vastgesteld waarin het onderhoud geraamd is. Het monitoren van deze onderhoudsplannen en de daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud is echter onvoldoende inzichtelijk bij de gemeente. Het verband tussen het initiële (en vastgestelde) onderhoudsplan en de daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud is onvoldoende inzichtelijk. Dit zorgt ervoor dat de gemeente onvoldoende zicht heeft op de verhouding tussen begrote onderhoudskosten en de daadwerkelijke onderhoudskosten. Dit betekent dat het niet duidelijk is of er mogelijk sprake is van uitgesteld onderhoud, kostenvoordelen op onderhoud of dat bepaald onderhoud niet meer uitgevoerd gaat worden.

Voor 2025 betekent dit dat er voor de voorziening welszijnsgebouwen te veel middelen gereserveerd zijn en een vrijval moet plaatsvinden van € 300.000. Deze mutatie heeft niet meer plaatsgevonden en is daarom als controleverschil aangemerkt. Voor de voorziening inhaalslag wegen is gebleken dat hier al zeker twee jaar geen mutatie op plaatsgevonden heeft en dat er onvoldoende duidelijk is voor welke wegen de voorziening gevormd was. Om die reden was er geen grondslag om deze voorziening aan te houden en is deze vrijgevallen in 2025.

Wij adviseren om na de actualisatie van de onderhoudsvoorzieningen periodiek inzichtelijk te maken hoe het uitgevoerde onderhoud zich verhoudt tot het geplande onderhoud. Hierbij adviseren wij om de verschillen ook te categoriseren naar:

- Uitgesteld onderhoud en dient ingehaald te worden.
- Onderhoud hoeft niet meer uitgevoerd te worden.
- Het onderhoud is voordeliger uitgevoerd.

Hiermee kunt u als gemeente beter sturen op het onderhoud, de dotatie aan de onderhoudsvoorziening en de omvang van de voorziening.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-verantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole – Sociaal domein

Algemeen

Het college van de gemeente Achtkarspelen is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening. Voor het sociaal domein is de gemeente echter afhankelijk van diverse partijen, zoals de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en tal van zorgaanbieders. Om verantwoording af te kunnen leggen over de lasten die samenhangen met het sociaal domein is de gemeente daarom afhankelijk van het verkrijgen van betrouwbare verantwoordingsinformatie van deze partijen. Dit uit zich in de bevindingen in deze paragraaf.

Persoonsgebonden budgetten WMO en jeugdzorg

Net als in voorgaand jaar blijkt uit de informatie die door de accountant van de SVB is afgegeven, dat er geen volledige zekerheid kan worden verkregen omtrent de geleverde zorg in de vorm van PGB's. De SVB heeft de maximale fout/onzekerheid aangegeven voor de gemeente Achtkarspelen. De maximale fout/onzekerheid bedraagt € 58.005 (€ 33.611 Wmo en € 24.394 Jeugd). Deze onzekerheid is ontstaan door leemten in de bedrijfsvoering van de SVB.

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente, middels aanvullende onderzoeken, voldoende werkzaamheden heeft verricht om de prestatielevering zelfstandig vast te stellen en deze onzekerheid tot nihil terug te brengen. Wij nemen dan ook geen onzekerheid mee in onze foutevaluatie ten aanzien van PGB budgetten.

Productieverantwoordings

Voor de kosten van de Jeugdwet en Wmo steunt de gemeente Achtkarspelen op de controleverklaringen en financiële productieverantwoordings van zorgaanbieders. Voor de kosten vanuit de Jeugdwet en de Wmo kon respectievelijk een bedrag van € 557.208 en € 648.361 niet onderbouwd worden met ontvangen controleverklaringen en financiële productieverantwoordings, dit met name omdat deze zorgaanbieders gelet op de beperkte omvang van de zorgkosten op basis van de gemaakte afspraken geen controleverklaring hoeven aan te leveren.

Uw gemeente heeft diverse aanvullende interne verbijzonderde controles (o.a. aanschrijven van cliënten) uitgevoerd om de zogenaamde 'prestatielevering' alsnog te vast te kunnen stellen. Deze inspanningen hebben ervoor gezorgd dat wij de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten in het sociaal domein hebben kunnen vaststellen.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Verantwoordelijkheden m.b.t. fraude

Uw verantwoordelijkheid

- De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de gemeenteraad en het college. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het opzetten en onderhouden van interne beheersmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële rapportage, de werking van de bedrijfsvoering en naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
- Het uitvoeren, vastleggen en actualiseren van de frauderisicoanalyse als geïntegreerd onderdeel van de bij uw gemeente in gebruik zijnde interne beheersing, een evaluatie van de mogelijke impact en waarschijnlijkheid van frauderisico's en de ondernomen acties om frauderisico's te beperken, inclusief de risico's van omkoping, corruptie en frauderisico's met betrekking tot cybersecurity.
- Het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van uw gemeente integer zijn en ethisch gedrag bevorderen.
- Het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van de met governance belaste personen en het college wordt gebracht; en
- Daarnaast zijn de met governance belaste personen verantwoordelijk voor het monitoren van het risico op managementfraude, voor het bepalen of de interne beheersmaatregelen voldoende zijn om frauderisico's te identificeren, voor de beoordeling van de competentie en integriteit van zichzelf en van het overige management en voor het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag.

Onze verantwoordelijkheid

- Wij hebben een fraudediscussie gevoerd en bevestigingen verkregen van de met governance belaste personen, het college en anderen binnen de gemeente ten aanzien van de interne beheersing, risico-inschattingen (inclusief de processen om de risico's op fraude in de gemeente te identificeren en erop in te spelen), en eventuele kennis met betrekking tot fraude of vermoede fraude.
- Verder hebben wij het college verzocht om informatie die het eventueel aan zijn werknemers heeft meegedeeld over haar visie op bedrijfspraktijken en ethisch gedrag.
- Daarnaast hebben wij inzicht verkregen in de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen op de door het college gevolgde processen om de risico's op fraude te identificeren en hierop in te spelen.
- Wij hebben de geplande controlewerkzaamheden besproken met de met governance belaste personen.
- Wij moeten adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude.
- Wij rapporteren over onze gevolgde controleaanpak met betrekking tot fraude(risico's) in de controleverklaring.

Geen aanwijzingen van fraude

Tijdens onze controlewerkzaamheden zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-verantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Significante frauderisico's

Risico	Uitgevoerde controlewerkzaamheden
Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management (inclusief superusers)	Het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het college van burgemeester en wethouders hebben wij ondervangen door het selecteren van journaalposten op basis van risicocriteria, zoals de memoriaalboekingen en de schattingsposten. Deze journaalposten alsook de belangrijke schattingen van het college van burgemeester en wethouders, zoals de waardering van vaste activa en debiteuren en de volledigheid van de voorzieningen, hebben wij in detail gecontroleerd. Eveneens hebben wij de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voor frauduleuze handelingen gebleken.
Het frauderisico dat een medewerker zelfstandig crediteurenstamgegevens muteert en / of valse inkoopfacturen verwerkt in de administratie en / of betalingen aan crediteuren omleidt voor persoonlijk gewin	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing rondom het factuurverwerkings- en betalingsproces. Daarnaast hebben we een deelwaarneming verricht op de bedrijfskosten en hebben we vastgesteld dat de prestaties geleverd zijn en de betalingen zijn verricht aan het juiste bankrekeningnummer. Tevens hebben wij een controle op gewijzigde crediteurenstamgegevens in combinatie met een IBAN-NAAM controle uitgevoerd. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voor frauduleuze handelingen gebleken.
Frauderisico dat de Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd om gunning aan een bevriende partij mogelijk te maken	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing rondom aanbestedingen voor het aangaan van contracten. Verder hebben wij kennis genomen van de aanbestedingsrichtlijnen en de eigen analyse op het voldoen aan deze richtlijnen van gemeente Achtkarspelen en een gegevensgerichte controle verricht op geselecteerde crediteuren en de hieraan ten grondslag liggende contracten om vast te stellen dat is voldaan aan de aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voor frauduleuze handelingen gebleken.
Frauderisico in de inkomende subsidies (juiste afgrenzing en voldoen aan voorwaarden)	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing rondom het verantwoorden van subsidiebaten en het evalueren van het continu voldoen aan subsidievoorwaarden. Tevens hebben wij een gegevensgerichte controle verricht op de in het boekjaar verantwoorde subsidiebaten waarbij met behulp van de subsidiebeschikkingen en andere documenten is vastgesteld dat de batens in het juiste boekjaar verantwoord zijn en dat gemeente Achtkarspelen voldoet aan de eventuele voorwaarden zoals uiteengezet in de subsidiebeschikkingen. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voor frauduleuze handelingen gebleken.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

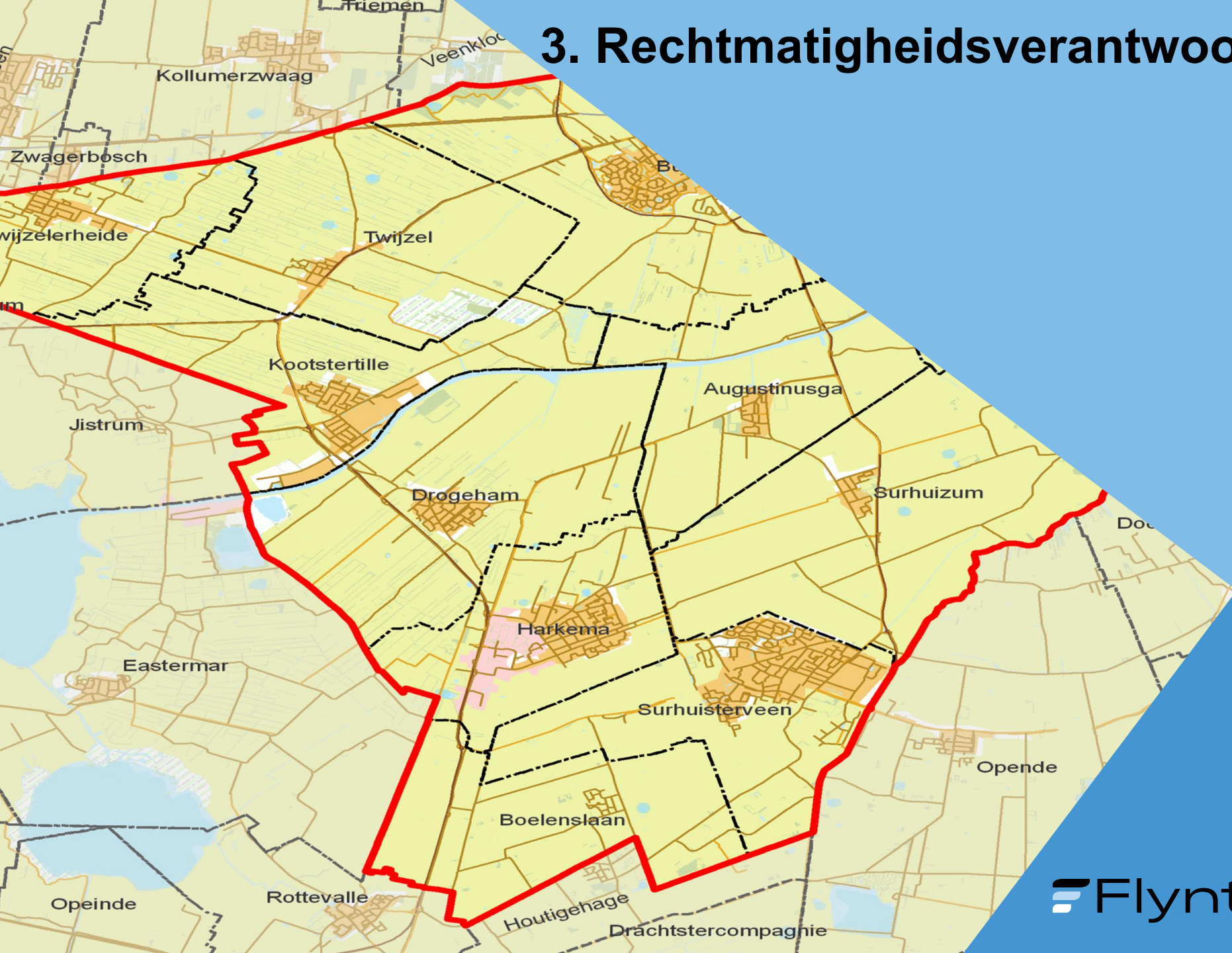

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

3. Rechtmatigheidsverantwoording

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (1/3)

Conclusie rechtmatigheid

In de jaarrekening (pagina 167 e.v.) heeft het college de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. In de paragraaf bedrijfsvoering (pagina 109 e.v.) wordt een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording.

Het college concludeert dat de rechtmatigheidsfouten de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens overstijgen. De geconstateerde bevindingen zien toe op:

- begrotingsrechtmatigheid € 6.816.093;
- voorwaardencriterium € 413.017.

Op basis van onze werkzaamheden kunnen wij instemmen met de conclusie van het college en constateren wij dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave biedt. In dit hoofdstuk geven wij een nadere toelichting voor de relevante onderdelen.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De verantwoordingsgrens dient binnen een bandbreedte van 0% en 2% van de totale lasten van de gemeente te vallen, exclusief eventuele toevoegingen aan de reserves.

We hebben vastgesteld dat de gemeenteraad de verantwoordingsgrens heeft vastgesteld op 2% van de totale lasten, namelijk € 2.280.000. Het besluit accountantscontrole decentrale overheden hanteert voor de controle op de getrouwheid eveneens een (maximaal) percentage van 2% van de totale lasten voor fouten. De rapporteringsgrens is vastgesteld op € 50.000. Wij merken hierbij op dat veel gemeenten kiezen voor een rapporteringsgrens van 5% van de verantwoordingsgrens, daar dit passend is binnen de geldende wet- en regelgeving.

Normen en toetsingskader

Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft uw inventarisatie van de voor de verantwoording relevante wet- en regelgeving. Het normenkader heeft u geactualiseerd op basis van wijzigingen in wet- en regelgeving en is vastgesteld op 23 januari 2025. Uw inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe- en eigen regelgeving. We constateren dat u de actualisatie nauwkeurig heeft uitgevoerd en dat het normenkader aansluit op de geldende externe- en eigen regelgeving.

Het operationaliseren van het normenkader is een taak van het college en wordt vastgelegd in een toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing. Uw gemeente heeft ervoor gekozen om het toetsingskader te integreren in het normenkader en de verdere operationalisatie uit te werken in de checklists die bij het uitvoeren van de interne controles worden gehanteerd.

Totstandkoming rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording van het college is gebaseerd op interne controles die, gebaseerd op het vastgestelde interne controle plan, door de organisatie zijn uitgevoerd. Wij concluderen dat de werkzaamheden op een adequate wijze door de organisatie zijn uitgevoerd en gedocumenteerd en onderschrijven de door de organisatie getrokken conclusies.

Voor komend jaar adviseren wij de organisatie om verder te investeren in de doorontwikkeling van het P&C-proces en daarbij ook de bestedingen op de SiSa-regelingen in de interne controles te betrekken.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (2/3)

Begrotingsrechtmatigheid

Uit onze werkzaamheden om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording te toetsen zijn we niet tot een ander oordeel gekomen dan het college in de rechtmatigheidsverantwoording heeft verantwoord. Ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid heeft het college afwijkingen geconstateerd en daarbij, in lijn met de criteria die zijn vastgesteld in financiële verordening, geconcludeerd of er sprake is van acceptabele afwijkingen. Afwijkend ten opzichte van voorgaande jaren is dat ook de acceptabele begrotingsafwijkingen meewegen in het rechtmatigheidsoordeel van het college, hier is sprake van een aanzienlijke normverzwaring. De uitkomsten van deze analyse hebben wij onderstaand samengevat.

Soort	Vershil
Overschrijdingen lasten programma's	€ 2.802.000
Overschrijdingen investeringskredieten	€ 119.968
Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid	€ 3.894.125
TOTAAL	€ 6.816.093
Totaal van bovenstaande begrotingsafwijkingen die passen binnen de afspraken met de raad en derhalve op basis van artikel 12 van de financiële verordening als acceptabel zijn aangemerkt	€ 2.802.000
RESTEREND SALDO	€ 4.014.093

Wij merken hierop dat het saldo aan begrotingsonrechtmatigheden relatief hoog is als gevolg van de in de financiële verordening vastgelegde afspraken, waarbij ook onderschrijdingen van de lasten én overschrijdingen van de baten als onrechtmatig worden aangemerkt. Wij adviseren de financiële verordening te evalueren en waar nodig bij te stellen.

Voorwaarden-criterium

Het voorwaarden criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

In de hierna volgende paragrafen worden de voorwaarden met de hoogste impact / risico binnen de jaarrekening nader toegelicht.

Voorwaarden-criterium - Wet Fido, schatkistbankieren, Ufdo en Ruddo

De Wet financiering decentrale overheden (Fido) en onderliggende regelingen in de vorm van Regeling schatkistbankieren decentrale overheden, Uitvoeringsregel financiering decentrale overheden (Ufdo) en Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), bevatten regels die de risico's voor lokale overheden moeten beperken bij lenen en beleggen. Aan deze overtredingen van de Wet fido zijn in veel gevallen geen (directe) financiële gevolgen verbonden. Uit de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VIC) blijken geen bevindingen aanwezig zijn.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing en automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (3/3)

Voorwaardencriterium - Aanbestedingswet

De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. Om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te stellen heeft u een analyse uitgevoerd op de verstrekte inkoopopdrachten over een periode van vier jaar. In de analyse heeft u beoordeeld of de opdrachten tijdig zijn aanbesteed. Voor de aanbestede opdrachten is beoordeeld of de realisatie van de inkoopopdracht aansluit op de aanbesteding. Ten aanzien van het onderliggende proces van toetsing hebben wij geconstateerd dat de toetsing gedurende het jaar door de gemeente is uitgevoerd.

Er zijn 3 afwijkingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen geconstateerd, met een totaal inkoopvolume in 2025 van € 413.017. Deels betreft dit reeds bestaande doorlopende overeenkomsten. Dit bedrag aan onrechtmatigheden is meegenomen in de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording ten behoeve van het boekjaar 2025.

Wij merken een toenemende aandacht die Achtkarspelen heeft voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels. De inspanningen van de organisatie hebben ertoe geleid dat het resterende saldo aan onrechtmatige contracten relatief beperkt is. Desondanks adviseren wij u om continue aandacht te blijven houden voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels.

Misbruik en Oneigenlijk (M&O) gebruik criterium

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium).

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen, zijn functionerende beheersmaatregelen nodig. Het gaat er bij het M&O-criterium om dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen, en dat vigerende wet- en regelgeving duidelijk is, aangepast is aan actuele omstandigheden en te handhaven is. Om dit te bewerkstelligen is een mix van maatregelen nodig.

Achtkarspelen heeft een nota M&O-beleid vastgesteld met de algemene uitgangspunten en de filosofie van de gemeente met betrekking tot het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Deze monden uit in de keuzes die de organisatie ter zake maakt. De uitwerking daarvan in (een mix van) concrete beheersmaatregelen moet geïntegreerd zijn in de administratieve organisatie/interne controle van de organisatie

Vanuit de verbijzonderde interne controle zijn diverse deelwaarnemingen verricht ten aanzien van het rechtmatigheidsaspect. De uitgevoerde werkzaamheden geven geen indicatie tot een rechtmatigheidsfout. Ook uit onze werkzaamheden ten aanzien van de getrouwheid blijken geen bevindingen die indicatie geven tot een fout in het kader van het M&O-criterium.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de
controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing en
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

4. Analyse vermogen en resultaat

Jaarverslag – Kwaliteit toelichtingen en belangrijkste kengetallen

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Kwaliteit paragrafen

De paragrafen in de jaarstukken voldoen aan de gestelde eisen en geven een nadere toelichting over het door gemeente Achtkarspelen gevoerde beleid.

Verenigbaarheid jaarrekening en jaarverslag

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Informatiewaarde

We hebben de informatiewaarde van uw jaarstukken gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit het perspectief van de gemeenteraad. Naar onze mening geven de in de jaarstukken opgenomen toelichtingen het benodigde inzicht.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

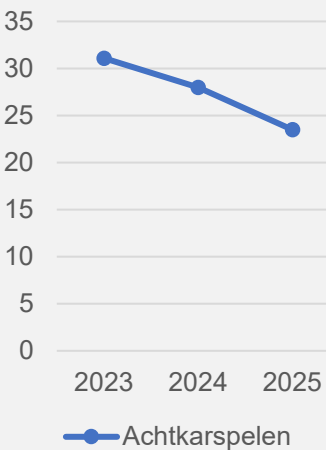

Externe ontwikkelingen

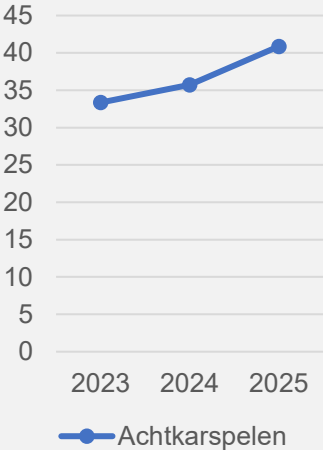

Bijlagen

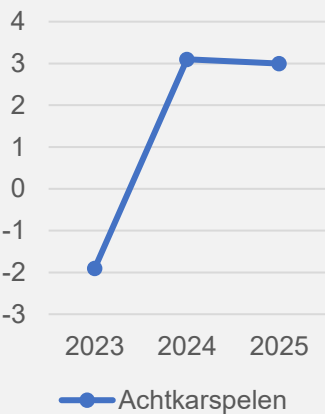
Netto schuldquote

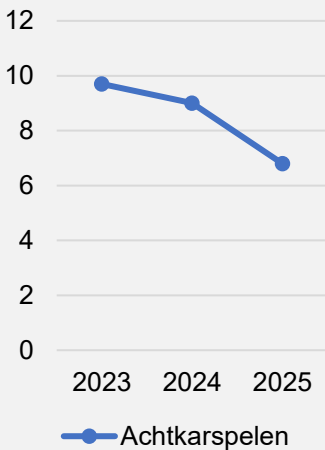
Solvabiliteit

Structurele exploitatieruimte

Weerstandratio

Jaarverslag – Toelichting kengetallen

Relatie tussen kengetallen

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden verkregen van de financiële positie van uw gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van uw financiële positie. De analyse van de weerstandsratio en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol is vastgesteld of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat.

Weerstandsvermogen

Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico's, zoals opgenomen in de risicoparagraaf, te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico's weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De risico's zijn geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's. In de jaarrekening 2025 is de actuele stand van zaken ten aanzien van de risico's opgenomen en laat zich als volgt samenvatten:

Onderdeel	2024	2025
Weerstandscapaciteit (na verwerking resultaat)	€ 27.150.000	€ 26.225.000
Risico's maximale omvang (financieel vertaald kans * impact)	€ 3.000.000	€ 3.885.000
Weerstandsratio	9,0	6,8

Wij zijn van mening dat de integrale risicobenadering en de financiële vertaling van de verwachte risico's in 2025 op een adequate wijze heeft plaatsgevonden. Op basis van de weerstandratio kan de weerstandcapaciteit van de gemeente Achtkarspelen als 'uitstekend' worden aangemerkt.

Solvabiliteit

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2025 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 40,9% (2024: 35,7%). Hoewel de minimale norm van 20% van de VNG en de provincie Fryslân wordt gehaald, wordt pas bij een solvabiliteit van 50% gesproken van 'minst risicovol'.

De netto schuldquote bedraagt 23,5% (2024: 28%). Deze ratio geeft aan in hoeverre de schulden zich verhouden tot de jaarlijkse baten. De netto schuldquote is in 2025 verbeterd ten opzichte van 2023. Wij stellen vast dat wordt voldaan aan de gehanteerde norm van < 90% van de VNG en de provincie Fryslân en daarmee als een laag risico wordt onderkend.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar het hoofdstuk financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de jaarstukken.

Ontwikkeling eigen vermogen

Het totale eigen vermogen (inclusief resultaatbestemming) is in 2025 toegenomen van € 34,1 miljoen naar € 37,3 miljoen. Een toename van € 3,2 miljoen conform het positieve jaarresultaat voor reservemutaties. Wij adviseren u om de vermogenspositie, mede gelet op de onzekerheden voor de komende begrotingsjaren, goed te blijven monitoren.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

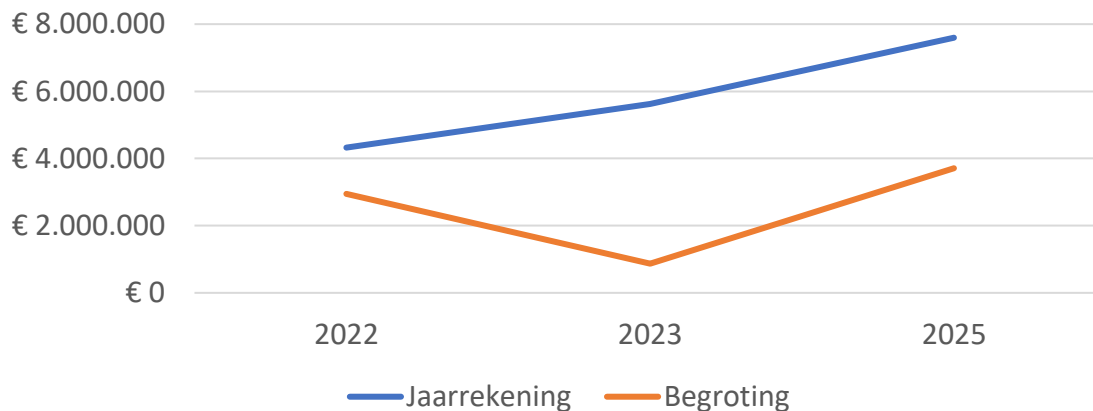
Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Jaarverslag – Voorspellend vermogen

Resultaat versus gewijzigde begroting

Analyse

De grafiek hierboven laat het verschil tussen het begrote- en gerealiseerde saldo van baten en lasten over de afgelopen drie jaren zien. Hierbij valt op dat de realisatie in de afgelopen jaren steeds voordeliger is uitgevallen dan was begroot (na wijzigingen). Een belangrijke verklaring voor deze afwijking betreft de jaarlijkse budgetoverhevelingen.

Voor het boekjaar 2025 zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting door het college nader toegelicht in de inleiding van de jaarstukken. De belangrijkste afwijkingen betreffen:

- Aanvullende dotatie pensioenvoorziening € 982.000 (nadelig)
- Gemeentefonds (2025 en voorgaande jaren) € 1.500.000 (voordelig)
- Afrekening beschermd wonen € 250.000 (voordelig)
- Grondexploitatie (winst en interne verrekeningen) € 1.597.000 (voordelig)

Conclusie financiële positie

De gemeente Achtkarspelen beschikt over een ruim voldoende financiële positie en is derhalve in staat om toekomstige tegenvallers, zoals nu onderkend in de risicoparagraaf op geld en op kans van het vóórkomen, op te vangen.

Uit het meerjarenbeeld in de begroting 2027-2029 blijkt dat de gemeente Achtkarspelen voor 2026 een structureel evenwicht verwacht, maar dat voor de jaren daarna wel nadelige begrotingssaldi worden verwacht, mede als gevolg van de ontwikkelingen in het gemeentefonds. Tot op heden zijn er vanuit het Rijk wel incidentele middelen beschikbaar gesteld, maar een structurele oplossing is nog niet in zicht. Wij adviseren u om de ontwikkelingen vanuit het Rijk en de verwachte ontwikkeling van de begrotingssaldi nauwgezet te blijven volgen.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

5. Interne beheersing & automatisering

Samenvatting bevindingen managementletter 2025

Uit onze interim-controle blijkt dat de gemeente Achtkarspelen haar zaken beheersmatig voldoende op orde heeft, voor zover wij dat beoordelen in het licht van de jaarrekeningcontrole, zie hiervoor ook de onderstaand tabel met onze procesmonitor. Ons beeld is dat de administratieve organisatie en interne beheersing (de controles binnen de processen, gecombineerd met de verbijzonderde interne controles) van de gemeente voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Voor onze specifieke bevindingen en overige aanbevelingen (verbeterpunten) verwijzen wij u naar de genoemde managementletter.

Bedrijfsvoeringsprocessen	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Planning- en controlcyclus		 	
Financial reporting		 	
Inkopen incl. betalingsverkeer		 	
Aanbestedingen		 	
Personeelskosten		 	
Sociaal domein		 	
Subsidieverstrekking		 	
Belastingen en lokale heffingen		 	
Huren en pachten		 	
IT - beheer		 	
Subsidiebaten		 	

 2024
 2025

- Inleiding
- Samenvatting
- Kernpunten van de controle
- Rechtmatigheids-verantwoording
- Analyse vermogen en resultaat
- Interne beheersing & automatisering
- Externe ontwikkelingen
- Bijlagen

Samenvatting interne beheersing en automatisering

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiserings-omgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat wij ons hier specifiek richten op de aspecten van de geautomatiseerde gegevensverwerking die van belang zijn voor de financiële verslaglegging. Wij geven geen oordeel over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking van de gemeente als geheel.

Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing &
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

6. Externe ontwikkelingen

Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg: wat betekent dit voor uw gemeente?

Per 1 januari 2025 is de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg in werking getreden. Deze wet brengt een aantal belangrijke wijzigingen met zich mee voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. In dit artikel zetten wij de belangrijkste verplichtingen voor u als bestuurder op een rij.

Regionale samenwerking en inkoop

De wet verankert de verplichting tot regionale samenwerking in de Jeugdwet. Gemeenten zijn voortaan verplicht samen te werken wanneer dat bijdraagt aan een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de wet. Concreet betekent dit dat gemeenten worden ingedeeld in regio's en verplicht zijn een gemeenschappelijke regeling te treffen voor de inkoop en subsidiëring van specialistische jeugdhulp en gecertificeerde instellingen.

Daarnaast dient elke gemeente een regiovisie op te stellen. Hierin dient onder meer de aanpak van wachttijden te worden uitgewerkt en moet inspraak van jeugdigen en hun wettelijk vertegenwoordigers zijn geborgd.

Het verdient aanbeveling om ook de administratieve processen op regionaal niveau te organiseren. Dit geldt zowel voor gemeenten zelf als voor jeugdhulpinstellingen en gecertificeerde instellingen die regionale samenwerking (verder) overwegen.

Wanneer treden deze verplichtingen in werking?

De verplichtingen rondom regionale samenwerking en inkoop gelden formeel per 1 januari 2027. Zij zijn op dit moment dus nog niet van kracht. Dat neemt niet weg dat de voorbereidingen dit jaar al in volle gang moeten zijn om tijdig aan de nieuwe eisen te voldoen.

Wat betekent dit voor uw gemeente?

De komst van deze wet vraagt om gerichte actie. Gemeenten staan voor de opgave om de komende periode de samenwerking in de regio vorm te geven, de governance te regelen via een gemeenschappelijke regeling en een gedragen regiovisie te ontwikkelen. Een goede voorbereiding is daarbij essentieel.

Binnen Achtkarpelen wordt hier al actief aan gewerkt.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de
controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing &
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Gewijzigd accountantsprotocol Jeugdwet en Wmo: wat betekent dit voor uw gemeente?

Begin november 2025 heeft COPRO het vernieuwde accountantsprotocol voor de financiële verantwoording Jeugdwet en Wmo vastgesteld. Ten opzichte van het protocol van 2024 zijn twee inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd die direct gevolgen hebben voor gemeenten.

Gecombineerde materialiteit en rapportagetolerantie

Waar voorheen afzonderlijke percentages golden voor afwijkingen en onzekerheden, zijn deze samengevoegd tot één gecombineerd percentage. Hiermee sluit het protocol aan op het gewijzigde Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Handboek Auditing Rijksoverheid (HARO).

Verhoogde omzetgrens

De omzetgrens voor verantwoording en controle is in 2025 verhoogd van € 125.000 naar € 200.000. Dit is een tussenstap richting de verdere verhoging van de ondergrenzen van het Uniform Subsidiekader per verantwoordingsjaar 2027. Omdat veel gemeenten in hun contracten met zorgaanbieders verwijzen naar het bedrag uit het accountantsprotocol, heeft deze verhoging directe praktische gevolgen: minder zorgaanbieders zijn voortaan verplicht een controleverklaring bij hun productieverantwoording te overleggen.

Aandachtspunt voor gemeenten

Deze verlaging van het aantal verplichte controleverklaringen betekent dat gemeenten zelf meer werkzaamheden moeten verrichten om voldoende zekerheid te verkrijgen over de prestatielevering in het sociaal domein. Het is dan ook verstandig om uw interne controleproces hierop tijdig aan te passen en te beoordelen of aanvullende beheersmaatregelen noodzakelijk zijn.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de
controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing &
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Externe ontwikkelingen (3/5)

EU Cyber Resilience Act (CRA)

De EU Cyber Resilience Act (CRA) stelt dwingende cybersecurity-eisen aan producten met digitale elementen. Dit raakt een breed spectrum aan producten, variërend van software en SaaS-oplossingen tot IoT-apparaten en hardware. Hoewel de meeste verplichtingen pas vanaf 11 december 2027 gelden, gaan de meldplichten voor incidenten en kwetsbaarheden al in vanaf 11 september 2026. De verordening beoogt de digitale veiligheid in de gehele toeleveringsketen te verhogen. Voor fabrikanten, ontwikkelaars en distributeurs houdt dit in:

- Security by Design: Cybersecurity moet in de gehele levenscyclus van het product zijn geborgd.
- Kwetsbaarhedenbeheer: Er geldt een verplichting om beveiligingsupdates te leveren gedurende de verwachte levensduur van het product (vaak minimaal 5 jaar).
- Meldplicht: Actief uitgebuide kwetsbaarheden en ernstige incidenten moeten binnen 24 uur gemeld worden bij de bevoegde autoriteit (in veel gevallen ENISA).

Niet-naleving kan leiden tot bestuurlijke boetes. Wij adviseren u om te inventariseren welke producten (hardware en software) binnen uw portfolio onder de CRA vallen en processen voor het monitoren en melden van incidenten in te richten.

EU AI Act

Nieuwe wetgeving op het gebied van kunstmatige intelligentie. De wetgeving kent een gefaseerde inwerkingtreding richting 2026 en 2027 en hanteert een risicogebaseerde aanpak: hoe groter het risico voor de grondrechten en veiligheid, hoe strenger de regels. Voor organisaties die AI-systemen ontwikkelen, importeren of gebruiken, heeft dit directe gevolgen voor de interne beheersing en IT-governance.

De belangrijkste aandachtsgebieden zijn:

- Risicoclassificatie: U dient vast te stellen of uw AI-toepassingen vallen onder 'onaanvaardbaar risico' (verboden), 'hoog risico' (strengere eisen) of 'beperkt/minimaal risico'.
- Transparantie: Bij interactie met AI (zoals chatbots) of AI-gegenereerde content moet dit voor de gebruiker duidelijk kenbaar zijn.
- Datakwaliteit en toezicht: Voor hoog-risico systemen gelden strikte eisen aan de kwaliteit van datasets, menselijk toezicht en logging van activiteiten.

Niet-naleving kan leiden tot zeer hoge boetes. Wij adviseren u om een inventarisatie te maken van alle AI-systemen die binnen uw organisatie worden gebruikt en beleid op te stellen voor verantwoord AI-gebruik en uw medewerkers hierin te trainen.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-verantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Cybersecurity

Digitale weerbaarheid: Een fundamenteel veranderend speelveld

Digitalisering en cyberweerbaarheid zijn geen IT-thema's meer, maar raken direct aan de continuïteit, reputatie en maatschappelijke rol van organisaties. In de Voortgangsrapportage Nederlandse Cybersecuritystrategie 2025 benadrukt de NCTV (Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid) dat de afhankelijkheid van digitale systemen zodanig is toegenomen dat cyberincidenten directe gevolgen kunnen hebben voor de samenleving en economie. Daarbij is sprake van een duidelijke beleidsverschuiving: waar cyberweerbaarheid voorheen vooral werd gestuurd via richtlijnen en best practices, wordt dit nu vastgelegd in bindende Europese wetgeving (zoals NIS2 en de Cyber Resilience Act). Deze wetgeving introduceert expliciete zorgplichten en bestuurlijke verantwoordelijkheden.

Betekenis voor het bestuur

Cybersecurity is daarmee geen uitvoeringsvraagstuk meer voor de IT-afdeling, maar een integraal onderdeel van strategische besluitvorming, risicomanagement en governance. Bestuurders worden geacht aantoonbaar "in control" te zijn over digitale afhankelijkheden, inclusief die bij leveranciers en ketenpartners.

Acht gebieden van cyberweerbaarheid op bestuursniveau

Om effectief grip te houden op cyberrisico's is het van belang cyberweerbaarheid te benaderen als een doorlopend ketenproces, vergelijkbaar met financieel en operationeel risicomanagement. Deze acht aandachtsgebieden ondersteunen bestuurders.

Breng de keten in kaart

Identificeer kritieke leveranciers, onderaannemers en grensoverschrijdende schakels

Voer een integrale risicoanalyse uit

Weeg digitale operationele financiële en maatschappelijke risico's in samenhang

Actualiseer contracten en afspraken

Leg continuïteitseisen, audit-rechten, rapportage-eisen en exit-scenario's vast

Richt structureel overleg en monitoring in

Bespreek prestaties, incidenten en trends periodiek met leveranciers en ketenpartners

Oefen scenario's ketenbreed

Test de realistische uitval van leveranciers, datadiensten of processen

Leer en verbeter continu

Gebruik incidenten, bevindingen en rapportages om processen te versterken

Maak assurance inzichtelijk en benut het bewust

Begrijp wat assurance wel en niet dekt, inclusief scope, carve outs en user controls

Denk vooruit over alternatieven

Voorkom concentratierisico's: onderzoek vervangingsopties en exit-mogelijkheden

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Cybersecurity (vervolg)

Aanbeveling: bestuurlijke grip op digitale afhankelijkheid

In het huidige landschap is digitale weerbaarheid een strategische randvoorwaarde voor het bestuur. Vrijblijvende richtlijnen maken plaats voor aantoonbare naleving van wet- en regelgeving. Concrete aandachtspunten voor bestuurders:

- Bepaal uw juridische kader: Publieke organisaties, waaronder gemeenten, vallen onder NIS2 en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Bestuurders moeten aantoonbaar voldoen aan eisen rondom digitale weerbaarheid, governance en ketenbeheersing. Cybersecurity dient structureel onderdeel te zijn van de dagelijkse sturing en verantwoording.
- Tref gerichte maatregelen: Zorg dat geïdentificeerde cyberrisico's leiden tot tastbare acties: keteninzicht, contractuele borging en vastgelegde continuïteitseisen.
- Monitor en verbeter continu: Houd structureel toezicht op leveranciers en oefen periodiek crisisscenario's om de weerbaarheid blijvend te versterken.

Door deze aandachtsgebieden structureel te adresseren, wordt cyberweerbaarheid een beheersbaar onderdeel van de strategische bedrijfsvoering.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-
verantwoording

Analyse vermogen en
resultaat

Interne beheersing &
automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Bijlage A1 – Niet-gecorrigeerde bevindingen

Goedkeuringstoleranties (getrouwheid)

Goedkeuringstoleranties getrouwheid	Bevindingen
Goedkeuringstolerantie (2% van de totale lasten)	€ 2.280.000
Rapporteringstolerantie (grens waarboven gerapporteerd wordt aan de raad)	€ 50.000

Niet-gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Bevindingen
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen 2024	€ 176.589 N
1. Afrekening 2025 verbonden partijen	€ 211.795 V
2. Nagekomen facturen met betrekking tot 2025 welke niet zijn verwerkt in de jaarrekening	€ 135.195 N
3. Ten onrechte tussentijdse winst genomen ivm een grondverkoop welke pas in 2026 geleverd wordt	€ 93.214 N
4. Voorziening welzijnsgebouwen is overvolledig	€ 300.000 V
5. Voorziening herwaardering functies	€ 59.879 V
6. Voorziening renovatie kunstgrasvelden	€ 17.706 N
7. VPB last onjuist verwerkt	€ 110.469 V
8. Onjuiste mutatie voorziening afval & riolering	€ 255.689 N
9. Vrijval voorzieningen baggeren	€ 202.189 V
Totaal	€ 205.939 V

Bevestiging college van burgemeester en wethouders

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat er naast bovengenoemde bevindingen geen sprake is van overige niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

Conclusie: bij de jaarrekening 2025 hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt inzake de getrouwheid.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-verantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Bijlage A2 – Gecorrigeerde bevindingen

Tijdens onze controle hebben wij geconstateerd dat voor diverse jaarrekeningposten niet de juiste of volledige bedragen in de concept jaarrekening waren verantwoord. De onderstaande aanpassingen zijn door het college in de definitieve jaarrekening 2025 verwerkt, waardoor de betrokken jaarrekeningposten alsnog juist en/of volledig in de definitieve versie van de jaarrekening zijn verantwoord.

Omschrijving	Verloop resultaat 2025
Resultaat concept jaarrekening	€ 6.711.946 V
1. Baten realisatiestimulans (SiSa J17)	€ 168.000 V
2. Vrijval voorziening inhaalslag wegen	€ 312.494 V
3. Correctie dotatie voorziening spaarverlof	€ 440.847 V
4. Leningen SVn	€ 34.218 N
5. Diverse kleine verschillen	€ 3.000 N
6. Diverse presentatiecorrecties	n.v.t.
Impact van alle verwerkte correcties per saldo	€ 887.123 V
Resultaat definitieve jaarrekening	€ 7.596.069 V

	Inleiding
	Samenvatting
	Kernpunten van de controle
	Rechtmatigheids-verantwoording
	Analyse vermogen en resultaat
	Interne beheersing & automatisering
	Externe ontwikkelingen
	Bijlagen

Bijlage B – SiSa - Fouten en onzekerheden 2025

In onze controle zijn specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening.

Voor de werkzaamheden stelt het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) andere rapportage toleranties dan gehanteerd zijn bij de controle van uw jaarrekening. De rapporteringstolerantie per specifieke uitkering is:

- € 12.500 wanneer de omvangsbasis niet hoger is dan € 125.000;
- 10% van de omvang wanneer de omvangsbasis tussen € 125.000 en € 1.000.000 ligt;
- € 125.000 wanneer de omvangsbasis hoger is dan € 1.000.000.

Wanneer de regelingen geen toelichting bevatten hebben we geen bevindingen geconstateerd met een omvang groter dan de rapportage tolerantie.

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening	GOEDKEUREND

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro	Toelichting fout/onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
E120	Regeling specifieke uitkering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2025			

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Bijlage B – SiSa - Fouten en onzekerheden 2025

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro	Toelichting fout/onzekerheid
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2025			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2025			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2025			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2025			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2025			
G10	Wet inburgering_gemeentedeel 2025			

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-verantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Bijlage B – SiSa - Fouten en onzekerheden 2025

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro	Toelichting fout/onzekerheid
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025			
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2025			
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_gemeentedeel 2025			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026			
J17	Realisatiestimulans			
J55	Aanpak energiearmoede			
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma			
J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw			
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheids-verantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Bijlage C – Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Bevestiging van onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Achtkarspelen, inclusief haar verbonden derden, in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Rotatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht.

Er heeft voor de accountantscontrole 2025 geen rotatie plaatsgevonden.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Flynth en haar medewerkers en de gemeente Achtkarspelen, inclusief haar verbonden derden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd moeten worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Flynth, een bestuurder of interne toezichthouder van Flynth of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan ondernemingen in de groep of een bij de rechtspersoon betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid, die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben, ontvangen of verstrekt.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Bijlage D – Onze communicatie met u

Bevestiging van het college	Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening van de 2025 ontvangen.
Onze communicatie met de gemeenteraad	Door middel van de managementletter en dit accountantsverslag informeren wij uw gemeenteraad over de reikwijdte en timing van onze controle, waaronder significante risico's en materialiteit. In dit accountantsverslag informeren wij u over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2025.
Geen meningsverschillen met het college en/of beperkingen in reikwijdte van de controle	Er zijn geen meningsverschillen met het college geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze opdracht door het college van burgemeester en wethouders en de medewerkers van de gemeente Achtkarspelen volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Proces van de controle	De jaarrekeningcontrole 2025 is niet geheel volgens planning verlopen. De concept jaarstukken waren later gereed dan gepland en het onderliggende jaarrekening dossier was bij de start van de controle niet volledig. Hierdoor heeft de controle een langere doorlooptijd gekend dan vooraf was gepland. Wij adviseren u om de P&C-cyclus te versterken, zodat de jaarafsluiting tijdiger en nauwkeuriger kan worden uitgevoerd.

Inleiding

Samenvatting

Kernpunten van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

Analyse vermogen en resultaat

Interne beheersing & automatisering

Externe ontwikkelingen

Bijlagen

Disclaimer en beperking in gebruik en verspreidingskring

Dit accountantsverslag is alleen bestemd voor het management, college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad van de gemeente Achtkarspelen en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit accountantsverslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij aandacht van de gemeenteraad behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit accountantsverslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen moeten worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.